



## בזכות העברית

(דגם של נאום ללומדי- עברית מתחילים)

**פרסום ראשון: 1949, Tariag Millim**

**שפת המקור: עברית באותיות לטיניות**

גבירותי ואדוני או רבותי,

לפעמים אנחנו שואלים את עצמנו: למה לנו לדבר בלשון העברית? כמובן, צריך לדעת את הלשון העתיקה, כדי לקרוא את הספרים הגדולים אשר כתבו בה האבות שלנו, כמו שלומדים בצרפת או באיטליה את הלשון הרומאית. אבל שם אין לומדים לדבר ברומאית! גם אנחנו העברים אולי יכולים לדבר, גם בארץ-ישראל, איזו לשון שכל העולם מבין אותה. או למה לא יידיש, אשר הרבה יהודים כבר מדברים בה בלי ללמוד אותה מספרים?

כדי לענות על זה, אני רוצה לספר לכם דבר שהיה ביוון לפני שנים הרבה. גם ליוונים יש שתי לשונות: העתיקה – הלשון של הומרוס ואפלטון, והשנית – היא הלשון אשר בה מדבר כל העם, בחיים של כל יום ויום. שתי הלשונות האלה הן כמו אמא ובת – כמו הרומאית והאיטלקית; אבל לא כל איטלקי מבין רומאית – רק מי שלמד את הלשון העתיקה יכול להבין אותה. ככה, או כמעט ככה, גם ביוון: את הלשון העתיקה צריך העם ללמוד. ובכל זאת הלשון העתיקה היתה אצלם הלשון הלאומית: כמעט את כל הספרים שלהם וגם את העתונים, כתבו בלשון ההיא.

בסוף המאה הי"ט קמו ביוון אנשים צעירים שלא רצו בזה. הם אמרו: 'הלשון הלאומית – זה מה שמדבר העם החי, כאשר הוא אוכל ועובד, קונה ומוכר, צוחק ובוכה. העם החי מצא שמות חדשים ל"בית", ול"מיטה", ול"שולחן", ל"לחם", ול"סכין", ול"צלחת", ל"בגד", ול"כובע", ל"לראש", ול"יד", ול"רגל", ל"ציפור", ול"חיה", ולכל הדברים שבשמיים למעלה ועל הארץ למטה. העם החי נתן שמות חיים ל"חורף", ול"קיץ". המלים האלה קרובות ללב שלו. הלשון העתיקה היא רחוקה מהחיים ומהלב. על כן מהיום תהיה הלשון החדשה הזאת, הלשון החיה שהעם מדבר בחיי יום-יום, היא תהיה גם הלשון הלאומית של יוון, יען כי כל עם ועם צריך ללכת קדימה'.



אז ענה להם אחד מהאנשים היותר גדולים שהיו בארץ הזאת בזמן ההוא, וכך אמר להם: "גם אני הייתי שמח, לו יכולנו כולנו ללמוד את המלים של הלשון הלאומית מפיו אמא, לא רק ממורה בבית-ספר. אבל הלשון הלאומית היא לא רק 'מילים': הלשון הלאומית היא גם כן כלי של הבנה לאומית.

" לפני צ' (90) שנים היתה יוון זאת שלנו -ארץ עבדים: עבדים היינו לסולטאן התורכי, והאדונים התורכים עשו בנו ובנשים ובילדים שלנו כל מה שרצו.

"אז קמו אלפים של צעירים, לקחו נשק בידיים, הלכו ליערות ולהרים ועשו מלחמה בסולטאן התורכי. וברגע ההוא מיד ראינו כי העולם הרחוק עוד זוכר את יוון. בכל הארצות עזרו לנו, כל האנשים הגדולים, שלחו לנו כסף ונשק, ומאות צעירים מחוץ לארץ באו בעצמם ליוון כדי לעמוד יחד עמנו במלחמה נגד התורכים. אחד מהם היה ביירון, והוא גם מת אצלנו בעיר מיסולונגי. בלי העזרה הזאת של כל העולם, בטח לא היינו יכולים לגמור את המלחמה בנצחון. הנצחון בא לנו קודם כל על-ידי העזרה ההיא.

"וכעת אני שואל את כולכם: למה קם העולם לעזור ליוון? יוון זאת-מהי לעולם הגדול הזה? מי ומה היו היוונים בשנים האלה? עם קטן של עבדים, בלי עיר גדולה, בלי אנשים גדולים, בלי שם ובלי ספר.

"כן, רבותי, ככה זה היה פה על הארץ למטה, אבל יש גם עולם אחר, עולם אשר מעלה, עולם אשר אי-אפשר לראות אותו בעיניים- ובכל זאת הוא ישנו. ובעולם הגבוה הזה יושבים כל העמים סביב לשולחן גדול, שולחן של תרבות, וכל אחד מהם מביא שמה את הדברים הגדולים שעשה, אבל את הגדולים באמת, את הספרים הגדולים ולא את התותחים הגדולים. האנגלי מביא את שקספיר ומילטון, הצרפתי את קורנל ורוסו, הגרמני את קנט ואת גיתה, האיטלקי את דנטה ובקריה. והם נותנים כבוד זה לזה; אבל עוד יש כסא אחד אצל השולחן אשר הוא פנוי והם עוד מחכים.

"והנה עוד פעם פותחים את הדלת ונכנס קבצן, בגדיו סמרטוטים, אין לו נעליים, אבל בידיו יש הר של ספרים והוא פותח אותם, אחד אחד, ואומר: 'זה הומרוס וזה סופוקלס, ואלה הם אפלטון ואריסטו, ועוד ועוד עד אין סוף – וכולם שלי, יען כי יוני אנוכי!



"אבל אז הם שואלים אותו: 'מאין יכולים אנו לדעת כי הספרים האלה הם שלך? יען כי אומרים שאתה כבר שכחת את הלשון אשר בה כתבו הגדולים האלה, וכעת ברחובות של אתונה כל העם מדבר בלשון אחרת.'

"והוא עונה: – 'כן- ברחובות, אבל נא ללכת אל בתי-הספר שלי, ושם לשמוע באיזו לשון מדבר המורה עם הילדים הקטנים – היא הלשון של פריקלס ודמוסתנס'.

"אז קמים כולם מהכסאות שלהם ונותנים לו כבוד ואומרים לו: ' נא לבוא הנה לשבת עמנו על המקום הראשון, כי באמת יווני אתה'."

כעת יכולים אתם להבין מה היתה הארץ הקטנה הזאת, גם לפני מאה שנים כמעט בעיניים של העולם הגדול, ולמה קמו כל העמים לעזור לנו במלחמה. ארץ קטנה זאת גם אז היתה יוון הגדולה, הארץ לא מתה יען כי הלשון לא מתה'."